

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Kulturális tanulmányok
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Kulturális turizmus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	HLM 5518 Utazási irodalom/ Literatura de călătorie						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Fehér Andrea						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Fehér Andrea						
2.4 Tanulmányi év	III.	2.5 Félév	V.	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					
Vizsgák					
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					
3.8 A félév össz-óraszama					
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	• Angol nyelv ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Internet, vetítő
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Internet, vetítő

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• A kérdéskör történetírásának elsajátítása • Az elbeszélő források interdiszciplináris értelmezése
Transzverzális kompetenciák	•

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• Az utazási irodalom fejlődéstörténetének vázolósa
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• Az előadássorozat az utazási irodalom századokon át változó jellegzetességeinek és az önazonosság, nemzeti hovatartozás és másság definiálásban betöltött szerepének vázolását tűzte ki céljául. A tantárgy elsősorban a valós vagy imaginárius utazások ihlette szövegek interdiszciplináris elemzésének fontosságát.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés: az utazási irodalom sajátosságai	Előadás, vetítés	
2. Az utazási irodalom kezdetei	Előadás, szövegelemzés	
3. Az emlékezés kényszere: írás és emlékezet	Előadás, szövegelemzés	
4. Az utazási irodalom szociológiai jelentősége	Előadás, szövegelemzés	
5. Irodalmi utazók és utazás	Előadás, szövegelemzés	
6. A kulturális identitás és alteritás	Előadás, szövegelemzés	
7. Önmítoszok és torz nemzetképek	Előadás, szövegelemzés	
8. Kelet-Európa megalkotása/kitalálása	Előadás, forráselemzés	
9. Balkán és balkanizmus	Előadás forráselemzés	
10. Az exotikum vonzásában	Előadás forráselemzés	
11. Utazási irodalom másként: az elektronikus írás	Előadás,	

kora	szövegelemzés, könyvismertetés	
12. A virtuális világok megjelenése: a posztmodern és az utazási irodalom	Előadás, szövegelemzés, könyvismertetés	
13. A tapasztalattól a fikcióig: a posztmodern és az utazási irodalom	Előadás, szövegelemzés, könyvismertetés	
14. Utazási irodalom és kulturális örökség?	Előadás, szövegelemzés, könyvismertetés	

Kötelező könyvészet:

1. Anderson, Benedict: Elképzelt közösségek. Budapest: Lharmattan, 2006.
2. Said, Edward: Orientalizmus. Budapest: Európa, 2000
3. Todorova, Maria: Balcanii și balcanismul. București: Humanitas, 2000.
4. Wolff, Larry: Inventarea Europei de Est: harta civilizațiilor în Europa luminilor. București: Humanitas, 2000.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az utazás filozófiája: kik és miért utaznak a középkorban?	Megbeszélés, vetítés	
2. Az utazás filozófiája: kik és miért utaznak a felvilágosodás és romantika korában?	Megbeszélés, vetítés	
3. Az utazók identitása: utazó írók vagy író utazók	Megbeszélés, vetítés	
4. A tér megszemélyesítése	Megbeszélés, vetítés	
5. Utazó magyarok: magyar utazók külföldön	Megbeszélés, vetítés	
6. Utazó magyarok: diákok és zarándokok	Megbeszélés, vetítés	
7. Külföldi utazók Magyarországon és Erdélyben	Megbeszélés, vetítés	
8. Közép-Kelet-Európa	Vetítés, vita	
9. A másság megtapasztalása: britt, francia és német utazók Kelet Európáról	Vetítés, vita	
10. A másság megtapasztalása: amerikai utazók Kelet-Európáról	Vetítés, vita	
11. Az utazás mint fikció	Vetítés, vita	
12. Az utazás és kaland	Vetítés, vita	
13. Bemutatók	Megbeszélés, vetítés	
14. Bemutatók	Megbeszélés, vetítés	

Ajánlott könyvészet:

1. Appadurai, Arjun: *A lokalitás teremtése* In *Regio*, 2001/3
2. Assmann, Jan: *A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magadkulturában*, Budapest, 2004
3. Az utazás divatja: útleírások, útijegyzetek az 1848 előtti Erdélyről. vál. jegyz. Egyed Ákos. Bukarest: Kriterion, 1973.
4. Bölöni Farkas Sándor: *Nyugateurópai utazás*. bev. Jancsó Elemér. Kolozsvár: Minerva, 1943.
5. Bölöni Farkas Sándor: *Utazás Észak-Amerikában*. bev. tan. Benkő Samu. Bukarest: Irodalmi Könyvkiadó, 1966.
6. Burke, Peter: *Népi kultúra a kora újkori Európában*. Budapest, 1991
7. Carruthers, Mary: *Az emlékezés könyve. Tanulmány a memóriáról a középkori kultúrában* In Neumer Katalin (szerk.), *Kép, beszéd, írás*, Budapest, 2003, pp. 55-109
8. Elias, Norbert: *A civilizáció folyamata*. Budapest, 1987
9. Geertz, Clifford: *Sűrű leírás. Út a kultúra értelmező elméletéhez*. In: *Az értelmezés hatalma*. Budapest, 2001. 194–226
10. Glant Tibor: *Amerika a csodák és csalódások földje: az AEÁ képe a hosszú XIX. század magyar*

utazási irodalmában. Debrecen: Egyetemi Nyomda, 2013

11. Goody, Jack: *Az írásbeliség következményei* In Nyíri Kristóf – Szécsi Gábor (szerk.), *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig*, Budapest, 1998, 111-128
12. Gurevics, A. J.: *A középkori ember világképe*, Budapest, 1974
13. Gurevics, Aron: *A középkori népi kultúra*. Budapest, 1987
14. II. József császár utazásai Magyarországon, Erdélyben, Szlavóniában és a Temesi Bánságban: (1768-1773), köz. Kulcsár Krisztina. Budapest: Gondolat, 2004.
15. Imhof, Arthur E.: *Elveszített világok. Hogyan győzték le eleink a mindennapokat – és miért boldogulunk ezzel mi oly nehezen ...*Budapest, 1992
16. *Magyar utazási irodalom, 15-18 század*, vál. Kovács Sándor Iván, Budapest, Neumann Kft., 2000: <http://www.mek.oszk.hu/06100/06179/html/>
17. Lepetit, Bernard: *Építészet, földrajz, történelem: a lépték használatai* In *Aetas*, 1995/4
18. Magyar László utazása Dél-Afrika belsejében az 1848-57-es években. köz. Sebestyén Éva. Budapest: MTA, 2012
19. Marlin, Josef: *Szász utazás. ford. jegyz. Balogh Edgár*. Kolozsvár: NIS, 1994
20. Medick, Hans: *Misszionáriusok a csónakban?*In: Vári András (szerk.): *Misszionáriusok a csónakban. Antropológiai módszerek a társadalomtörténetben*. Budapest, 1988
21. Nora, Pierre: *Emlékezet és történelem között. A helyek problematikája* In *Aetas* 1999/3
22. Quinn, David B.: *Budai Pamenius István: az első magyar utazó Észak-Amerikában:* http://epa.oszk.hu/00000/00001/00286/pdf/itk_EPA00001_1974_02_203-210.pdf
23. *Útleíró utazók – utazási irodalom a XVI-XVII. Században*. vál. Kovács Sándor Iván. Szeged: Szegedi Nyomda, 1972.
24. *Viallón, Cristóbal de: Törökországi utazás. ford. Tomcsányi Zsuzsanna*. Budapest: Európa, 1984.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Szövegértelmezés és elemzés
- Az elméleti eredmények gyakorlati alkalmazása
- Szintetizáló készség

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás		Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor		Dolgozat	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			